

С Т А Н О В И Щ Е

от Проф. д-р Минко Стоев Хаджийски, ВТУ „Св.Св. Кирил и Методий”на
дисертационния труд За дисертация на тема:

„ИЗМЕНЕНИЯ В УПОТРЕБАТА НА РЕТОРИКА ОТ
АМЕРИКАНСКИТЕ ПРЕЗИДЕНТИ ПРЕЗ 20и и 21и ВЕК И
ЕФЕКТЪТ ОТ ИЗМЕНЕНИЯ ВЪРХУ МИСЛОВНИТЕ ПРОЦЕСИ”

разработена от АРИ КЕГЕН

за придобиване на ОНС „Доктор” в направление 3.2 Психология
ДП „Обща психология“

Дисертационният труд на Ари Кеген третира един малко известен и сравнително малко дискутиран интердисциплинарен проблем с определено психологическо значение, което може да се отнесе към психологията на влиянието. Реторическите похвати, които американските президенти използват в своите най-важни послания – тези свързани със Състоянието на Съюза, безспорно са част от техния специфичен начин за отправяне на послания към една огромна и разнородна аудитория. Тя трябва не само да разбере, но да осмисли и евентуално преоцени своите умонастроения и дори атитюди в съответствие с намеренията на президента. За това значение има не само съдържанието на информацията, а и начинът на поднасяне, съобразен с реториката на изказа. Опитът на докторанта да изследва и анализира реторическите стратегии на президентите за един значителен период от време и тяхното влияние върху мисленето на аудиторията е един амбициозен и в голяма степен актуален проект, реализиран твърде успешно.

Дисертационният труд се състои се от увод, четири глави и заключение, литература и приложения с общ обем от 239 страници. Основният текст

съдържа 8 таблици и 13 фигури. Списъкът с използваната литература съдържа 328 заглавия на английски език. Намирам го за достатъчно информативен и релевантен на изследваната проблематика.

В **Увода** авторът прави общо въвеждане в темата на дисертацията, като същевременно поставя акценти на най-важните, социални, психологически, политологически страни на проблема. Без да се натрапва грубо, се очертава собственото отношение, мотивирало насочването в тази актуална област. Съобщава се и целта на дисертационния труд, изследователски задачи, обект, предмет, и най-общо методиката. Посочени са коректно и ограниченията при изследване на проблема и бъдещите насоки за работа.

В **Първата глава** „Изложение на проблема и подкрепяща литература“ се представя едно обстойно описание, придружено с дълбоко разбиране на проблема. Моделът за сливане и кръгово взаимодействие между лидер и аудитория, основан на три механизма, водещи до т.нар. сливане, а именно: Теорията за трите потребности /потребност от постижения, потребност от принадлежност и потребност от власт/, в контекста на харизматичното лидерство; Модел за убеждаване и налагане на убеждения – разгледан в исторически и съвременен аспект; Модел на вероятност на разработка и Евристично-систематичен модел.

Авторът показва добра осведоменост, компетентно разглеждане на проблема и стабилна аргументираност на позицията си.

В рамките на един впечатляващ обем от над 100 страници, се разглеждат важни страни и аспекти, които дават необходимата база за по-нататъшно емпирично проучване.

Втората глава „Методология“ представлява самото изследване откъм

подробно и аргументирано описание на неговите основни моменти в търсене на отговор на въпроса за промените в реториката на американските президенти през 21-ви век и настъпващите промени в мисловните процеси на аудиторията. Ясно и точно са посочени изследователските методи, между които контент-анализ, оценка на реторическите стратегии, в дискурса на значими за обществото събития като войни, икономическа криза, избори и др. Събитията обхващат три сфери: външна политика, област на сигурност, политическа област. Дадени са и статистически данни, свързани с тези събития и области. Независимите променливи се състоят от петте реторични стратегии: 1. Колективен фокус; 2. Темпорална ориентация; 3. Стойност на последователя; 4. Сходство с последователите и 5. Действие. Зависимите променливи се формират от резултатите от националните проучвания за президентите като рейтинг и популярност. Същите са достатъчно надеждни и валидни с оглед на изследователските намерения.

Третата глава „Резултати“ дава отговор на основните изследователски въпроси. Изложението в главата показва научна състоятелност, задълбоченост и компетентност. Добро впечатление оставя конкретиката на отговорите, свързани със преобладаващите стратегии в по-тесен и в по-широк аспект за един продължителен период от време. И в двата случая е преобладаваща стратегията „Сходство с последователите“. Следваща е тази определена, като „Колективен фокус“. Друг изследователски въпрос е свързан със значими събития и тенденции, свързани с използването на реторични стратегии през годините за прецидентите Дж.Буш, Б. Обама, Д.Тръмп. При тримата сходството е в „Колективния фокус“. Третият въпрос касае рейтинга на президентите според предпочитаната комбинация от стратегии. Интересен е фактът, че има по-голямо сходство на реторичните стратегии на Буш и Обама, отколкото на Тръмп и това се свързва с по-високия рейтинг на първите двама.

Четвъртата глава „Обсъждане на резултатите“ може да се определи като най-важна с оглед на доказване на изследователската теза. Тя представлява сравнителен анализ на използваните реторически стратегии. Правят се важни изводи за влиянието на различните стратегии на президентите върху убежденията, ценностните ориентации и отношения на тези, към които са отправени. Категорично се доказва тезата , че реториката на политическия лидера има силно влияние върху мисловните процеси на аудиторията. Както и обратното – аудиторията повлиява промените в реторическия стил на президентите.

Заключението е кратко, ясно и обобщава най-важните страни на дисертационния труд. За по-голяма категоричност в него се припомнят определящите изводи и препоръки.

Приносителите Така както са определени от автора ги приемам изцяло. Като най-значим обобщено може да се приема, този свързан с целта. На практика това е свързването по един удачен и научно издържан начин на психология и реторика в контекста на политическото влияние.

В **заключение** може да се каже, че дисертационният труд на Ари Кеген е впечатляваща разработка по значим и актуален проблем, интересен и полезен за практиката на политическото лидерство. Напълно заслужава висока оценка, поради което препоръчвам на уважаемото жури да гласува положително за присъждане на ОНС „доктор“.

05.01.2024г.

Член на журито:

/проф.д-р Минко Хаджийски/